

УДК 801.115

ОСОБЛИВОСТІ ФОНЕТИЧНИХ СТРУКТУР ЧАСТКОВО АСИМІЛЬОВАНИХ ЛЕКСИЧНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ В АСПЕКТІ БРИТАНСЬКОЇ ВИМОВНОЇ НОРМИ

Комар Л.В., старший викладач
кафедри англійської філології та перекладу
Кременчуцький інститут
ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»

У статті описані особливості фонемних та акцентних структур частково асимільованих запозичень у британській кодифікованій вимовній нормі. Вони визначаються наявністю іншомовних фонем у фонемній структурі запозичень, існуванням вільних фонемних та акцентних варіантів у фонетичних структурах іншомовних слів. Доведено, що лексичним одиницям з найбільш поширених мов світу або добре відомих носіям мови притаманне уповільнення процесу фонологічного освоєння.

Ключові слова: британська кодифікована вимовна норма, фонологічна асиміляція, вільне фонемне та акцентне варіювання, фонемна субституція, лексичні запозичення.

В статье описаны особенности фонемных и акцентных структур частично ассимилированных заимствований в британской кодифицированной произносительной норме. Они определяются наличием иноязычных фонем в фонемной структуре заимствований, существованием свободных фонемных и акцентных вариантов в фонетических структурах иноязычных слов. Доказано, что лексическим единицам из самых распространенных языков мира или хорошо известным носителям языка присуще замедление процесса фонологического освоения.

Ключевые слова: британская кодифицированная произносительная норма, фонологическая ассимиляция, свободное фонемное и акцентное варьирование, фонемная субституция, лексические заимствования.

Komar L.V. PECULIARITIES OF PHONETIC STRUCTURES OF PARTIALLY ASSIMILATED LEXICAL BORROWINGS IN THE ASPECT OF BRITISH PRONUNCIATION NORM

This paper presents a set of phonetic features of partially assimilated lexical borrowings in the British codified pronunciation norm. They are primarily defined by the availability of loan phonemes in the phonemic structure of borrowed words, the existence of free phonemic and accentual variants in the phonetic structure of borrowings. It is proved that the lexical units of the most common languages or well-known for native speakers are characterized by slowing down the process of phonological assimilation.

Key words: British codified pronunciation norm, phonological assimilation, free phonemic and accentual variation, phonemic substitution, lexical borrowings.

Постановка проблеми. Для того, щоб виявити специфічні риси фонологічного освоєння фонетичних структур запозичень у британській вимовній нормі, необхідно розглянути іншомовне слово як фонетично цілісне утворення в єдності його фонемної та акцентної організації. Доведено, що фонетичний обрис іншомовних слів перетворюється відповідно до закономірностей мови-реципієнта [1, с. 10]. Відтак фонемну та акцентну структури, що складають основні підсистеми фонологічної організації слова, слід описувати з точки зору фонологічної системи англійської мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Специфіка фонетичних структур частково асимільованих лексичних запозичень окремо висвітлювалася у попередніх публікаціях авторки на матеріалі американської вимовної норми [2; 3], а тому потребує спеціального вивчення в аспекті британського вимовного варіанта для подальшого порівняльно-зістав-

ного аналізу асиміляційних процесів у фонетичних структурах запозичень у досліджуваних вимовних нормах.

Постановка завдання. Мета цієї статті полягає у визначенні специфіки фонетичних структур частково асимільованих запозичень в аспекті британської вимови (далі – БВ). Поставлена мета передбачає вирішення завдань, а саме:

1) описати особливості фонемних та акцентних структур частково асимільованих запозичених слів у БВ;

2) установити, яким модифікаціям підлягають фонемні та акцентні структури іншомовних лексем в аспекті британської кодифікованої вимовної норми;

3) визначити залежність ступеня фонологічного освоєння лексичних запозичень від їхньої генетичної характеристики.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі дослідження нами було відібрано 1047 лексичних одиниць (далі –

ЛО) із 41 мови світу, які були запозичені англійською мовою у ХХ столітті, шляхом суцільної вибірки із сучасних авторитетних словників, що фіксують британський тип вимови [15; 16]. Для уточнення генетичної характеристики іншомовних слів, було використано дані етимологічного словника [14]. За мовою-джерелом ми поділили всі слова на французькі (399 ЛО), італійські (120 ЛО), німецькі (105 ЛО), латинські (79 ЛО), іспанські (57 ЛО), японські (41 ЛО), російські (38 ЛО), грецькі (30 ЛО), запозичення з мови хінді (30 ЛО), африканс (10 ЛО), валійські (8 ЛО), португальські (8 ЛО) та одиничні випадки запозичень з інших мов світу.

Фонемна структура запозичень нашого дослідження складається з 23 голосних (15 з яких є монофтонгами, а 8 – дифтонгами), а саме: /ɪ/, /ə/, /æ/, /ɒ/, /ɑ:/, /eɪ/, /i:/, /e/, /ʊ/, /ʌ/, /ɔ:/, /u:/, /ɔ̃/, /z:/, /æ̃/, /ɛ̃:/, /ʊə/, /əʊ/, /aɪ/, /ɔɪ/, /ɪə/, /eə/, /aʊ/ та 25 приголосних фонем: /s/, /n/, /j/, /t/, /dʒ/, /z/, /k/, /w/, /ʒ/, /tʃ/, /g/, /ʃ/, /ŋ/, /d/, /f/, /v/, /r/, /b/, /h/, /l/, /m/, /ð/, /θ/, /p/, /x/. До нашої картошки включено додаткові 4 голосні та 1 приголосну фонему, які не властиві англійській мові, а саме голосні назалізовані фонему: /ɛ̃:/, /æ̃/, /ɔ̃/ та глуха велярна фрикативна фонема /x/. Для освічених носіїв британської вимовної норми – RP/BBC English – властива вимова франкомовних слів відповідно до оригіналу у зв'язку зі знанням французької мови як іноземної, яка найбільш широко викладається в освітніх закладах Британії. Однак такі голосні фонему, як правило, позначаються в авторитетних словниках вимови [15; 16] символами, наближеними до англійських фонем з додатковою назалізацією, наприклад: *croissant* (фр.) /'kwæ̃s ɔ̃/ – Fr /кв̃ма s̃ɑ̃/. Наведемо приклади еквівалентів французьких

фонем, зафіксованих у нашому дослідженні [15, xii]:

French	English
ɛ̃	æ̃
ɑ̃	ɔ̃
œ̃	ɛ̃:

Приголосна фонема /x/, за даними нашого дослідження, відбивається у словах німецького, шотландського та ірландського походжень, наприклад: *Ursprache* (нім.) /'ʊə ʃpɾɑ: x ə/ – Ger /'ʊu:ɫ ʃpɾɑ: x ə/, *Taoiseach* (ірл.) /'ti:ʃ ək -əx/ – Ir /'ti:ʃəx/.

Запозичення, що містять іншомовні фонему, складають 47 слів – 4,5% від загальної кількості досліджуваного корпусу іншомовних слів, із них 76,6% становлять франкомовні слова. Систематизуємо частоту випадків вживання іншомовних фонем у табл. 1, де у першому стовпчику зліва представлені фонему іншомовного походження, які подані за спаданням частоти вживання у фонемній структурі запозичень; у другому та третьому стовпчиках подано абсолютну та відносну частоту випадків вживання іншомовних фонем; у четвертому стовпчику наведені приклади запозичень.

Найбільш уживана фонема /ɔ̃/ (64%) цієї групи запозичень відповідає французьким назалізованим фонемам /ɑ̃/, /ɔ̃/, наприклад: *virement* (фр.) /'viə̃ m̃/ – Fr /vĩv m̃ɑ̃/; *langue* (фр.) /lɑ̃g/ – ɲr /lɑ̃:g/.

У процесі ототожнювання різних ланок фонологічних систем часто виявляється відсутність в одній із них аналогічної фонемі, і тому виникає необхідність доповнити вихідну систему елементами нової. Як правило, це явище полягає у власному утворенні мови-реципієнта за певним іншомовним зразком [4, с. 6]. Часто такі фонему можуть видозмінювати звуковий лад мови, перетворюючись на її постійні компоненти. На думку

Таблиця 1

Частота вживання іншомовних фонем у фонемній структурі запозичень в аспекті британської вимовної норми

№ п/п	Фонема	Випадки вживання іншомовних фонем у корпусі експериментального матеріалу		Приклади слів
		Абсолютна частота	Відносна частота, (%)	
Голосні фонему				
1	ɔ̃	32	64%	<i>croissant</i> (фр.) /'kwæ̃s ɔ̃/
2	æ̃	5	10%	<i>bien-pensant</i> (фр.) /bjæ̃ 'pɔ̃s ɔ̃/
3	z	1	2%	<i>vingt-et-un</i> (фр.) /vɑ̃̃t eɪ 'z̃:/
Приголосні фонему				
4	x	12	24%	<i>echt</i> (нім.) /ɛxt/
	Усього	50	100%	

М.Д. Нікіфорова [5, с. 9], іншомовні фонемні сліди розглядати не як чужорідні вкраплення, а як інновації у фонологічній системі мови. Саме належність цих елементів до фонемних інновацій впливає на подальший процес фонологічного нормування лексичних запозичень.

Розглянемо специфіку фонемної структури запозичених слів, що містять іншомовні фонемні, з точки зору довжини слова у фонемах [11, с. 9; 6, с. 119; 10, с. 9]. Вивчення довжини слова й частоти фонем розглядається у сучасному мовознавстві як один із параметрів фонемної структури слова [9, с. 38; 11, с. 9]. Фонемна структура лексичних запозичень за критерієм довжини слова та сполучуваності фонем досліджується нами у вигляді канонічної форми (далі – КФ), де замість конкретної голосної фонемі вживається символ Г (голосна фонема), а замість приголосної – П (приголосна фонема). Отримані нами результати про частоту досліджуваних одиниць дають підставу виділити ядро, що охоплює високочастотні одиниці (75%) та периферію (10%) – низькочастотні одиниці експериментального матеріалу [9, с. 165]. За нашими спостереженнями, фонемна структура досліджуваних запозичень характеризується словами із п'яти (24,45%), трьох (17,78%), семи (17,78%), десяти (13,33%) фонем, які разом складають 73,34% слів матеріалу спостереження. Результати аналізу свід-

чать, що до експериментального матеріалу не входять слова, які налічують менше ніж 3 фонемні й більше ніж 11 фонем (1 лексема у матеріалі дослідження). Таким чином підтверджується відома статистична закономірність, коли мінімальні й максимальні величини виявляють незначну частоту, а середні – найбільш частотні [11, с. 41-42; 6, с. 119].

За моделюючою силою КФ нами виділені 20 ядерних структур, що складають фонетичну будову лексем-запозичень: ППГ – /raix/ *Reich* (нім.), ГПП – /ext/ *echt* (нім.), ГПГ – /ei 'lɔ̃/ *elan* (фр.), ППГ – /blɔ̃/ *blanc* (фр.), ГППГП – /ɔ̃ 'brɔs/ *en brosse* (фр.), ППГПГ – /'kwæs ɔ̃/ *croissant* (фр.), ППГПГ – /'pet i ɔ̃/ *petillant* (фр.), ППГПГ – /,mɔ̃z 'tu/ *mangetout* (фр.), ППГПГ – /'ti:ʃ ək/ *Taoiseach* (ірл.), ППГПГПГ – /bjæ 'pɔ̃s ɔ̃/ *bien-pensant* (фр.), ГППГПГП – /ɪn 'su:s ɔ̃s/ *insouciance* (фр.), ППГПГПГ – /lɔ̃g də 'ʃa:/ *langue de chat* (фр.), ГППГПГПГ – /'uə ˌʃpra:x ə/ *Ursprache* (нім.), ППГПГПГПГП – *palais de danse* (фр.) /,pæl ei də 'da:ntss/, ППГПГПГПГПГ – *sprechgesang* (нім.) /'ʃprex gə ˌzæŋ/, ППГПГПГПГПГ – *sprechstimme* (нім.) /'ʃprex ˌʃtɪm ə/, ППГПГПГПГПГ – *fin de sie(cle)* (фр.) /,fæ də 'sjek lə/, ГПГПГПГПГПГ – *eminence grise* (фр.) /,em i nɔ̃s 'gri:z/, ГППГПГПГПГПГ – *ebourgeoisement* (фр.) /,ɔ̃m buəz 'wa:z mɔ̃/.

За нашими спостереженнями, поєднання фонем у запозиченнях неповністю слідує

Таблиця 2

Частота вживання сполучень фонем у складі лексичних запозичень, невластивих фонотактичній організації англійського слова

№ п/п	К-сть випадків сполучень фонем	% від загальної к-сті випадків сполучень фонем	Приклади
1	1	42,7% (38)	drwa-; tsu-; swa-; -twi- <i>droit de seigneur</i> (фр.) /,drwa: də seɪn 'jɜ:/ <i>tsutsugamushi</i> (яп.) /,tsu:ts əg ə 'mu:/
2	2	15,73% (14)	gwa-; pwi-; zwi-; pwæ- <i>guacamole</i> (исп.) /,gwa:k ə 'mæʊli/ <i>puissance</i> (фр.) /
3	3	16,85% (15)	ʃwə-; swa-; kwi- <i>schwartzschild</i> (нім.) /ʃwɔ:ts ʃɪld/ <i>swami</i> (хінді) /'swa:m i/ <i>cui bono</i> (фр.) /,kwi: 'bəʊn əʊ/
4	4	8,99% (8)	kwa-; vwa- <i>Cointreau</i> (фр.) /'kwa: ntr əʊ/ <i>voila</i> (фр.) /vwa: 'la:/
5	6	6,74% (6)	kwæ- <i>Kuomintang</i> (кит.) /,kwəʊ mɪn 'tæŋ
6	8	8,99% (8)	mb- <i>embourgeoisement</i> (фр.) /,ɔ̃m buəz 'wa:z mɔ̃/ <i>bombe</i> (фр.) /bɔ̃m bɔ̃mb/
	Усього	100% (89)	

законам симетрії, яка є характерною рисою фонемних структур питомих слів англійської мови [9, с. 75; 11, с. 14]. Хоча перевага віддається симетричному розподіленню голосних і приголосних фонем у запозичених словах нашої картотеки, і кількість симетрично побудованих КФ (60,71% ЛО) переважає, однак фіксуємо досить великий відсоток (39,29%) фонемних структур з відхиленнями від симетричної будови КФ. Ця характеристика маркує такі слова як іншомовні ЛО, що знаходяться у процесі фонологічного освоєння. Кількісне співвідношення фонем у слові вказує на перевагу приголосних фонем над голосними – 60,64% проти 39,36%. Величина консонантного коефіцієнта [10, с. 16] дорівнює 1,5 і повністю відповідає правилам англійської мови, де на кожні три приголосні припадає по дві голосні (КК = 1,5) [10, с. 16].

Аналіз фонемної структури досліджуваних запозичень свідчить також про фонотактичні особливості, які не властиві фонологічній системі англійської мови, а саме незвичні розміщення або сполучення голосних та приголосних фонем. Так, наприклад, 9,52% франкомовної лексики нашого дослідження складають слова з уживанням довгого голосного у кінцевій ненаголошеній позиції: *dressage* (фр.) /'dres a:z/, *fuselage* (фр.) /'fju:z ə lɑ:z/. Випадки вживання сполучення фонем, які не притаманні фонотактичній організації англійської мови систематизуємо у табл. 2, де у першому стовпчику відображено кількість випадків сполучення фонем, у другому стовпчику подано їхнє від-

соткове співвідношення за спаданням частоти, у третьому наведені приклади запозичень.

Одиничні випадки вживання сполучення фонем, не властивих англійській мові, складають переважну більшість – 42,7%. Іншомовні слова з незвичними для англійської мови сполученнями фонем становлять 4,58% від загальної кількості досліджуваного корпусу слів. Ця іншомовна лексика складається з одиниць, що є запозиченнями з французької, німецької, латинської, китайської, японської, корейської, італійської мов, а також санскриту та мови хінді. Слід зазначити, що досліджувані слова є запозиченими з найбільш поширених європейських мов, з якими, як правило, обізнані британські мовці. Іншомовні ж слова з азійських мов найчастіше позначають нові незнайомі поняття у мові-реципієнті, а тому можуть вимовлятися за іншомовним зразком. В обох випадках ця група іншомовної лексики знаходиться в процесі фонологічного освоєння.

Взагалі, фонемній структурі досліджуваних запозичень притаманна фонемна субституція, тобто заміна одного звука іншим, коли у мові, що запозичує, немає звука, що відповідав би звукові мови-джерела запозичення [12, с. 432]. Наприклад: *alla breve* (іт.) /æ l ə 'breiv i/ – Іт /al la 'bre: ve/; *astrakhan* (рос.) /æs trə 'kæn/ – Русс /'as trə xənj/; *schadenfreude* (нім.) /'ʃa:d ə n ˌfrɔɪd ə/ – Ger /'ʃa:d ə n ˌfʁɔʏd ə/.

Отже, фонемна структура більшості іншомовних слів експериментального матеріалу

Таблиця 2

Частота вживання сполучень фонем у складі лексичних запозичень, невластивих фонотактичній організації англійського слова

№ п/п	К-сть випадків сполучень фонем	% від загальної к-сті випадків сполучень фонем	Приклади
1	1	42,7% (38)	drwa:-; tsu:-; swa:-; -twi:- <i>droit de seigneur</i> (фр.) /drwa: də sem 'jɜ:/ <i>tsusugamushi</i> (яп.) /tsu:ts əg ə 'mu:/
2	2	15,73% (14)	gwa:-; pwi:-; zwi:-; pwæ- <i>guacamole</i> (ісп.) /gwa:k ə 'məʊli/ <i>uissance</i> (фр.) /
3	3	16,85% (15)	ʃwɔ:-; swa:-; kwi:- <i>schwartzschild</i> (нім.) /ʃwɔ:ts ʃɪld/ <i>swami</i> (хінді) /'swa:m i/ <i>cui bono</i> (фр.) /kwi: 'bəʊn əʊ/
4	4	8,99% (8)	kwa:-; vwa:- <i>Cointreau</i> (фр.) /'kwa: ntr əʊ/ <i>voila</i> (фр.) /vva: 'la:/
5	6	6,74% (6)	kwæ- <i>Kuomintang</i> (кит.) /kwəʊ mɪn 'tæŋ
6	8	8,99% (8)	mb- <i>embourgeoisement</i> (фр.) /,ɒm buəz 'wa:z mɒ/ <i>bombe</i> (фр.) /bɒm bɒmb/
	Усього	100% (89)	

підлягає дії законів фонологічної системи англійської мови. У процесі дослідження відібрані лексичні запозичення, фонемній структурі яких одночасно притаманні риси мови-джерела (наявність іншомовних фонем, фонотактичні особливості) та риси мови-реципієнта (довжина слова у фонемах, кількісне співвідношення голосних та приголосних фонем). Прискорення або уповільнення фонологічного нормування цих іншомовних лексем може залежати від частоти їхнього вживання у мовленні.

Акцентно-ритмічна організація іншомовних слів БВ розглядається визначенням акцентних типів та структур [13, с. 149-150]. Різниця у ступені наголосу, послідовне розподілення головного і другорядного наголосів, різна кількість наголосів у слові – утворює акцентні типи слів (АТ), а розподіл наголосів по складах утворює акцентні структури слів [13, с. 149-150]. З 11 чинних акцентних типів, які складають фонетичну будову англійської мови, лише два АТ, беруть участь у формуванні акцентних структур досліджуваного корпусу іншомовних слів, а саме: 1) «головний наголос» /'--/ наприклад: *diktat* (нім.) /'dɪkt æt/; 2) «другорядний + головний наголоси» /₁'-'/, наприклад: *ratatouille* (фр.) /ræt ə 'twi:/. Домінуючим є тип «один наголос» у слові, який складає 64% від загальної кількості запозичень. АТ «другорядний + головний наголоси» охоплює 27,8% досліджуваних запозичень.

Складова організація запозичень визначається словами від 1 до 7 складів. При цьому дво- й трискладові слова складають переважний відсоток – 73,26%, від загальної кількості іншомовних лексем. Найменший відсоток складають запозичення у сім складів – 0,09%. Розподіл іншомовної лексики нашого експериментального матеріалу за довжиною слова у складах відповідає закономірностям англійської мови, де найбільш поширені слова із середньою складовою довжиною [13, с. 52-56].

Специфічна риса фонемної та акцентної структур запозичених слів, за даними нашого дослідження, виявляється у вільному фонемному варіюванні (далі – ВФВ) або варіюванні місця та ступеня словесного наголосу у межах цих структур, коли у результаті заміни однієї фонемі на іншу в одній і тій же позиції/зміни місця наголосу утворюється не нове слово, а модифікація фонетичної структури одного і того ж слова [8, с. 167]. Загальна кількість запозичень, які мають модифікації фонемних

структур складає 544 іншомовні лексеми – 52,96% від загальної кількості експериментального матеріалу. З цієї кількості виділено 866 випадків варіювання голосних та приголосних фонем. Більшу половину лексичних одиниць складають запозичення, що мають два варіанта вимови – 58,27% (317 ЛО). У ході дослідження не виявлено більше ніж 8 варіантів вимови іншомовних слів, отже вони розподіляються в межах від трьох до 8-и варіантів.

Домінуючим засобом утворення варіантів фонемних структур іншомовних слів є вокалізм. Вільне варіювання голосних фонем утворює фонемні варіанти у 374 лексемах або 68,75% ЛО нашого дослідження, наприклад: *burrito* (ісп.) /bə'ri:t əv bu-/; *bonsai* (яп.) /'bɒn sai 'bəʊn-/; *vedette* (фр.) /vɛ 'dɛt vɛ-/ . ВФВ забезпечується лише приголосними у фонемній структурі 53 запозичень або 9,74% іншомовних слів, наприклад: *dinghy* (хінді) /'dɪŋ i -gi/; *maestoso* (іт.) /mai 'stəʊs əv -'stəʊz-/; *verboden* (нім.) /fə 'bəʊt ən vɛ-/ . Варіювання голосних і приголосних фонем в одній і тій лексемі відбувається у 117 запозичень або 21,51% ЛО, наприклад: *frottage* (фр.) /'frɒt a:z -ɪdʒ/; *mangetout* (фр.) /,mɒŋdʒ 'tu: ,mɑ:ndʒ-, mɒʒ-/; *samosa* (урду) /sə 'məʊs ə sæ-, -'məʊz-/ . Варіювання голосних фонем у 3,08 разів перевищує варіювання приголосних фонем. У сегментній організації слова голосні фонемі є менш закріпленими елементами ніж приголосні, що й сприяє їхній участі у різноманітних процесах у фонемній структурі слова [7, с. 12].

Варіювання акцентних структур запозичень відбувається у 4,2 рази рідше порівняно з варіюванням їхніх фонемних структур. Загальна кількість досліджуваних іншомовних слів, які мають формальні модифікації акцентних структур нараховує 130 лексичних одиниць – 12,42% від загальної кількості досліджуваних запозичень. Переважна частина слів, які беруть участь у варіюванні – це французькі запозичення – 78 ЛО або 60% досліджуваних слів. У варіюванні акцентних структур АВ беруть участь два АТ: 1) «один наголос» у слові /-'/, який дає 76,15% від загальної кількості випадків акцентного варіювання; наприклад: *maquis* (фр.) /mæ 'ki: 'mæki:/ 2) «другорядний + головний наголоси» у слові, що складає 23,85%, наприклад: *saboteur* (фр.) /sæb ə 'tɜ: 'sæb ə tɜ:/ .

Варіювання акцентних структур досліджуваних запозичень головним чином визна-

часться тенденцією зберігання розстановки наголосу оригіналу. За даними нашого дослідження, у 52,31% іншомовних слів акцентна структура наближена до слова-етимона в основному варіанті вимови. Прагнення мовців зберегти оригінальне звучання запозичених лексем свідчить про підвищений інтерес до мовної культури суспільства, володіння іноземними мовами та розширення контактів. Окрім того, висока активність франкомовних слів у процесах акцентного варіювання уповільнює адаптацію запозичень до фонологічної системи англійської мови. Таке явище пояснюється ґрунтовними знаннями британців французької мови та певними соціокультурними, історичними стосунками, що склалися між країнами.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, процес фонологічної асиміляції лексичних запозичень в американській кодифікованій вимовній нормі демонструє наступні особливості: а) наявність іншомовних фонем та фонотактичних особливостей у фонемній структурі запозичень, які не властиві фонологічній організації англійської мови; б) співіснування у межах норми фонемних та акцентних варіантів іншомовних слів. Це свідчить про уповільнення процесу фонологічного освоєння у британському варіанті англійської мови запозичень з найбільш поширених мов світу або добре відомих носіям, тобто можна зафіксувати тенденцію до часткової асиміляції фонетичної структури таких запозичень. Урахування цієї тенденції сприятиме глибшому розумінню асимілятивних процесів, що відбуваються в аспекті британської вимовної норми при використанні англійської мови як *lingua franca* та практиці її навчання як іноземної.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Колесникова М.С. Фонетическая ассимиляция иноязычных слов в современном немецком литературном языке (на материале лексикографического анализа): автореф. дисс. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.04 «Германские языки». Пятигорск, 1986. 16 с.
2. Комар Л.В. Особливості фонетичних структур частково асимільованих лексичних запозичень в аспекті американської вимовної норми. Наукові записки КДПУ. Серія: Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2016. Вип. 146. С. 631–634.
3. Комар Л.В. Варіювання фонетичної структури іншомовного слова як специфічна риса його фонологічного освоєння (на матеріалі британської вимовної норми). Наукові записки КДПУ. Серія: Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. Вип. 154. С. 795–799.
4. Курченко Л.М. Сучасні тенденції асиміляції англоамериканських запозичень у студентському соціолекті німецької мови (соціолінгвістичний аспект): автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови». К., 1994. 21 с.
5. Никифоров Н.Д. Консонантная структура иноязычных слов в современном немецком языке: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Одесса, 1987. 199 с.
6. Паращук В.Ю. Фонематическое варьирование в структуре лексики английского языка (на материале лексикографических источников): дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04. К., 1988. 217 с.
7. Паращук В.Ю. Фонематическое варьирование в структуре лексики английского языка (на материале лексикографических источников): автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови». К., 1989. 20 с.
8. Паращук В.Ю. Зміни в кодифікованих вимовних нормах сучасної англійської мови. Наукові записки Кіровоградського держ. ун-ту імені Володимира Винниченка. Сер. Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2000. Вип. 26. С. 165–175.
9. Перебийніс В.С. Кількісні та якісні характеристики фонем сучасної української мови. К.: Наукова думка, 1970. 272 с.
10. Петровская Н.М. Фонемная структура слова в текстах разных стилей (на материале английского языка): дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Луцк, 1996. 201 с.
11. Слипченко Л.Д. Фонемная структура лексики английского языка: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.21. К., 1974. 180 с.
12. Справочник лингвистических терминов / Д.Э. Розенталь, М.А. Теленкова. М.: Просвещение, 1972. 495 с.
13. Торсуев Г.П. Вопросы акцентологии современного английского языка. М.-Л.: Изд-во Акад. наук СССР, 1960. 92 с.
14. Bliss A.J. A Dictionary of Foreign Words and Phrases in Current English. London: Routledge and Kegan Paul, 1977. 389 p.
15. Cambridge English Pronouncing Dictionary / Originally compiled by D. Jones. 17th ed. / Edited by P. Roach, J. Hartman and J. Setter. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. 599 p.
16. Longman Pronunciation Dictionary / Compiled by J.C. Wells. 2d impression. Harlow: Longman, 2000. 870 p.